

7-Mavzu:

Pedagogik texnika

Reja:

1. **Pedagogik texnika haqida tushuncha.**
2. **Pedagogik texnikaning tarkibiy qismlari.**
3. **Mimika va pantomimika. O'qituvchining tashqi ko'rinishi.**
4. **O'qituvchining pedagogik texnikasini shakllantirish yo'llari.**

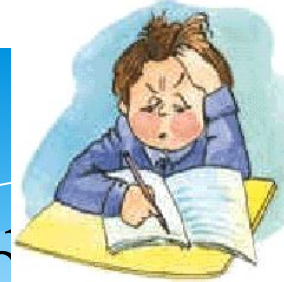
Adabiyotlar:

1. Azizxo'jaeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. – Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU, 2006.
2. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Darslik. N.T.Omonov, N.X.Xojaev, S.A.Madiyarova, Ye.I.Eshkulov. T.: “IQTISOD-MOLIYA”, 2009.
3. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. – T.: IQTISOD-MOLIYA, 2011.

Elektron ta'lim resurslari

<http://www.edunet.uz>; <http://www.ziyonet.uz>; <http://www.istedod.uz>

Blits-so'rov savollari

1. Texnika deganda nima tushuniladi.
2. Pedagogik texnika tushunchasini qanday izohlaysiz?
3. O'qituvchilik kasbida pedagogik texnika qanday shakllanadi?
4. Yosh o'qituvchi pedagogik texnikani mukammal egallashi uchun qanday yo'l tutish kerak?

**Pedagogik
texnika –**

o‘qituvchining nafaqat ta’lim–tarbiya jarayonida, balki butun kasbiy faoliyatida zarur bo‘lgan umumiy pedagogik bilim va malakalari majmuidir.

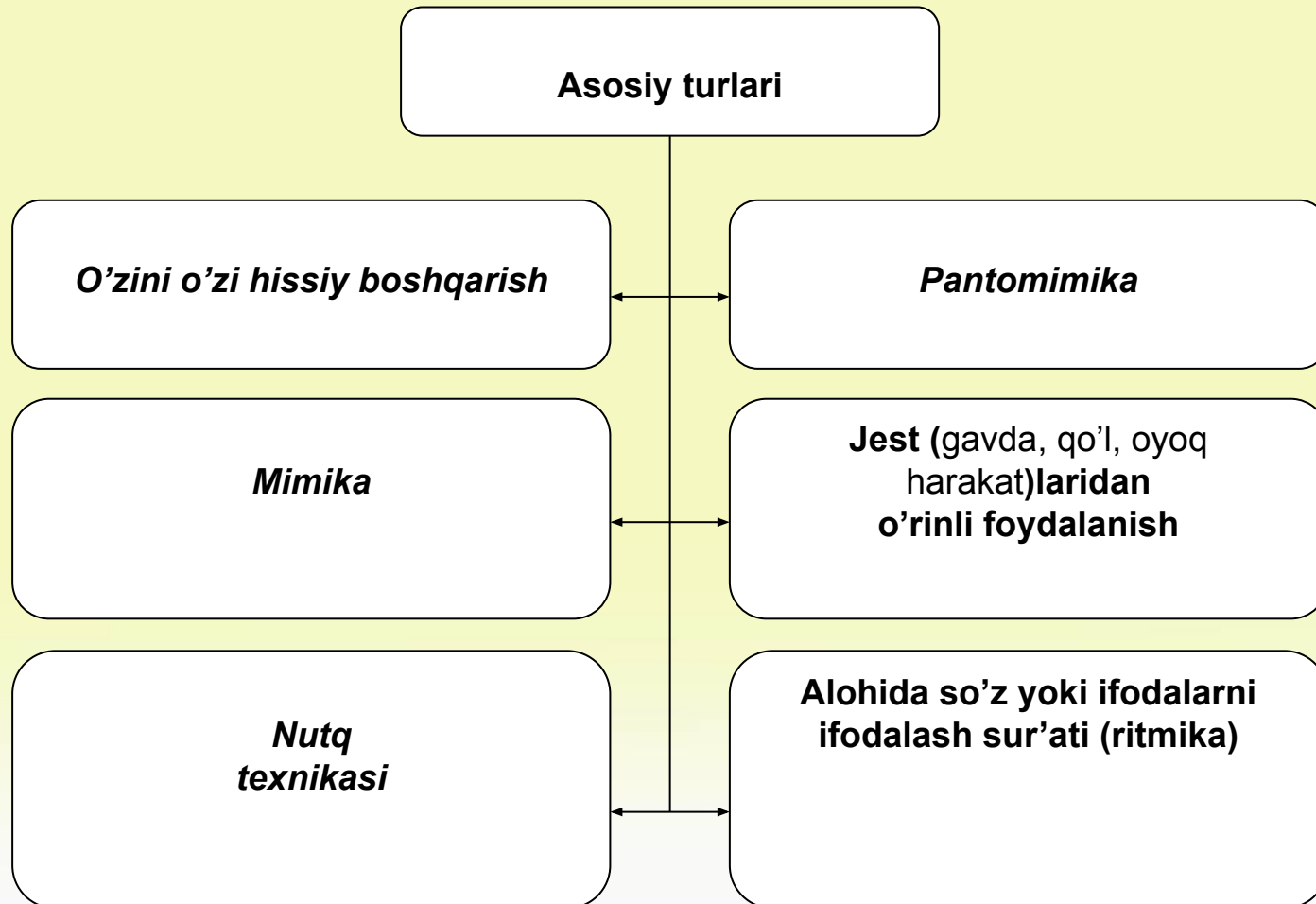

Pedagogik texnikaning muhim jihatlari – bu avvalo o‘qituvchining mahoratini belgilovchi kasbiy ko‘nikmalari hisoblanadi, ya’ni uning savodli va ifodali so‘zlay olishi, o‘z fikr-mulohazasini va bilimni tushunarli tilda ta’sirchan bayon qilishi, his-tuyg‘usini jilovlay olishi, o‘zining shaxsiy xususiyatlariga xos mimik va pantomimik qobiliyatlarga ega bo‘lishi, aniq imo-ishora, ma’noli qarash, rag‘batlantiruvchi yoki istehzoli tabassum, so‘zning cheksiz qudrati orqali o‘quvchilar ongiga va tafakkuriga ta’sir o‘tkazishi, hozirjavoblik, psixologik bilimlarga ega bo‘lishi kabilardir.

2. Pedagogik texnikaning tarkibiy qismlari.

Pedagogik texnikaning tarkibiy elementlari

Hozirgi kunda pedagogik texnika tushunchasi ikkita guruhga bo'lib o'rganiladi.

Birinchi guruh komponentlari
o'qituvchining shaxsiy axloqiy fazilatlari va xulqi bilan bog'liq bo'lib, *ta'lim-tarbiya jarayonida o'z-o'zini boshqarish malakalarida*

ikkinchi guruh komponentlari
o'qituvchining shaxs va jamoaga ta'sir ko'rsatish malakalari bilan bog'liq bo'lib, **bu guruh ta'lim-tarbiya jarayonining texnologik tomonini qamrab oladi:**

Birinchi guruh komponentlari
ta'lim–tarbiya
jarayonida o'z–o'zini
boshqarish malakalari

nutq texnikasini (**nafas olish, ovozni boshqarish, nutq tempi**) bilishi va o'z o'rnida qo'llay olishi.

ta'lim-tarbiya jarayonida o'z xatti-harakatlarini boshqarishi, (**mimika, pantomimika**);

ta'lim-tarbiya jarayonida o'z hissiyatini va kayfiyatini jilovlay olishi va turli nojo'ya ta'sirlarga berilmaslik;

mukammal ijtimoiy perseptiv qobiliyatlarga (**diqqat, kuzatuv chanlik, xayol**) egaligi;

Ikkinchi guruh komponentlari
ta'lim-tarbiya
jarayonining texnologik
tomonini qamrab oladi:

*o'quvchilar bilan
pedagogik muloqot
jarayonini bir
muvozanatda saqlab
boshqara olishi.*

*o'qituvchining didaktik,
tashkilotchilik,
konstruktiv, kommunikativ
qobiliyatlari;*

*ta'lim muassasasida va
o'quvchilar jamoasida
ta'lim-tarbiya bilan
bog'liq bo'lgan ijodiy
faoliyatni tashkil eta olishi;*

*ma'lum bir reja asosida
o'z oldiga qo'yilgan
talablarning bajarilishini
nazorat qilishi;*

O'qituvchining tashqi ko'rinishida,
pedagogik texnikasi tizimidagi
mimik, pantomimik
holatlar muhim ahamiyatga ega.

O'qituvchining
hatti-harakatini
bevosita namoyish
etuvchi mimik va
pantomimik ifodasi

rag'bat
lantiruvchi
yoki istehzoli
tabassumida

ma'noli
qarashlarida

o'qituvchining
imo-ishorasida

namoyon
bo'ladi va ular
o'qi
tuvchi-tarbi
yachining
pedagogik
ta'sir
ko'rsatishida
mashg'ulotlarni
samarali va
mazmunli
o'tishida puxta
zamin
tayyorlab
beradi.

Pantomimika - bu gavda, qo'l va oyoqlarning harakatidir. U asosiy firknii ajratib ko'rsatishga imkon beradi.

O'qituvchi o'z gavnasi, qo'li, oyoq harakatlarning holati orqali har qanday pedagogik ma'lumotlarning obrazini "chiza" olsa, o'quvchilar bundan zavqlanadilar, ular ichki his-tuyg'ulari, tashqi hissiyotlari bilan qo'shib butun ongini o'quv materiallari mazmunini o'zlashtirishga qaratadilar.

Mimika - yuz muskullari orqali o'z sezgisi, fikri, kayfiyatini ifodalashdir.

O'qituvchining yuz ifodasi va qarashi ba'zan o'quvchilarga so'zdan ham qattiqroq ta'sir ko'rsatadi.

Mimika axborotning xususiy ahamiyatini oshiradi, uni puxtaroq o'zlashtirilishini ta'minlaydi. O'quvchilar o'qituvchi kayfiyati va munosabatini uning yuzidan uqib oladilar.

Tabassum turli hissiyotlarni anglatganligi uchun ularning ba'zi turlarini hisobga olish maqsadga muvofiq:

- qiyshiq kulish – nazorat qilinayotgan asabiylik;
- ortiqcha ko'p jilmayish – qo'llab quvvatlanishga ehtiyoj;
- ko'tarilgan qoshlar va tabassum - bo'ysunishga tayyorlik;
- pastga tushirilgan qoshlar va tabassum – o'zini katta olish;
- tabassum bilan bir paytda pastki qovoqlarning ko'tarilmasligi – samimiyatsizlik;
- tabassum bilan bir paytda ko'zlarning olayishi-qo'rqitish.

Odamning ichki kechinmalari haqida eng og'ri ma'lumotni ko'zlar namoyon qiladi:

- ✓ ko'zning odatiy ifodasidagi o'zgarish;
- ✓ ko'zlarning beixtiyor harakatlari – hayajon, oriyat, yolg'on, qo'rquv, asabiylashuv;
- ✓ yonib turgan nigoh – qizishish;
- ✓ qotib qolgan nigoh – o'yga cho'kkanlik yoki holsizlik;
- ✓ qorachig'larning kattarishi qiziqish va qabul qilinayotgan axborotdan, atrofdagilardan, taomdan va boshqa shunga o'xshash omillardan qoniqish his etayotganligi yoki qattiq og'riq: ma'lum dori-darmon yoki narkotik qabul qilganligi;
- ✓ qorachiqlarning kichrayishi – g'azablanish yoki ma'lum turdagi narkotiklarni qabul qilganligi va boshqalar.

Pedagogik texnikani egallashning asosiy yo‘llari

o‘qituvchining malaka oshirish kurslariga ishtiroki

ustoz murabbiylar rahbarligidagi mashg‘ulotlar
(ulardan pedagogik texnika sirlarini o‘rganish)

mustaqil (kasbiy jihatdan o‘z-o‘zini tarbiyalash) ishlashdir.

Pedagogik texnika ko'nikma va malakalarini egallash individual-shaxsiy salohiyat ekanligini hisobga olib, pedagogik texnikani egallashda va uni takomillashtirishda kasbiy jihatdan o'z-o'zini tarbiyalash, ya'ni talabalik yillarida o'zida tajribali o'qituvchilarning shaxsiy fazilatlarini va kasbiy malakalarini shakllantirishga qaratilgan faoliyat yetakchi rol o'ynaydi, deb aytish mumkin. Kasbiy ideal sari intilishda bu harakat pedagogik texnikani egallashda muhim rol o'ynaydi.

O'qituvchining pedagogik texnikasini shakllantirish yo'llari

O'qituvchi pedagogik faoliyatida pedagogik texnikaning ko'nikma va malakalarini mukammal takomillashtirgan holda o'z mahoratini oshirish uchun quyidagi jarayonlarni bilishi lozim:

Pedagogik texnika malakalarini mukammal egallash uchun avvalo, o'qituvchi o'z fanini, o'qitadigan predmetining boshqa fanlar bilan o'zaro aloqadorlikda bilishi, pedagogik va axborot texnologiyalarini, pedagogika va psixologiya fanlari asoslarini davr taraqqiyoti darajasida bilishi, kasbiy jihatdan o'z-o'zini tarbiyalay oladigan bo'lishi zarur.

***E'TIBORINGIZ
UCHUN RAHMAT!***